

Certificering

Certificerings- og proveniensforhold ved nordmannsgran frø fra Georgien

Af Kim Berner, Formand i Dansk Juletræsdyrkerforening

Gennem de seneste 10 – 12 år har der været megen debat omkring usikkerheden om herkomstcertificeringen for de frøpartier, der er importeret fra Georgien. De danske firmaer, der importerer frø, har hver især forsøgt at øge sikkerheden gennem egne individuelle systemer. Plantedirektoratet har været meget betænkelige, men har – bortset fra en periode i midten af 90'erne – udstedt oprindelsesbeviser på baggrund af de foreliggende papirer. Planteskolerne har drøftet forholdene, og enkelte har etableret tætte relationer til bestemte frøfirmaer, for herigennem at øge sikkerheden eller i hvert fald få et større informationsniveau om forholdene i Georgien. Juletræsproducenterne har primært troet på den gode vilje hos de ovennævnte aktører, men har navnlig i de sidste 4 – 6 år med undren set på kvaliteten af de træer, der er ved at gro ind i den salgbare alder.

Sovjetunionens sammenbrud og følgerne heraf

Problemerne med certificering af nordmannsgran frøet begyndte for alvor, da den velkendte struktur fra sovjettiden brød sammen. Før den tid var alt styret fra Moskva – på godt og ondt. Den lokale administration i Georgien var ikke i særlig grad motiveret for at samle og eksportere frø, da pengene jo gik til det centrale Moskva, og ikke i nævneværdig omfang kom den lokale befolkning til gavn. Vi havde dengang problemer med at få frø nok. Til gengæld kunne vi regne med, at papirerne, der fulgte frøpartierne, var ægte.

Den selvstændige stat Georgien blev proklameret den 14. november 1990, men både året før og de efterfølgende par år var forholdene præget af store uroligheder. Der var således regulær borgerkrig i landet i 1990-92, og da landets befolkning består af mange etniske mindretal og et par autonome provinser, var forholdene i landets administration ustabile. Samtidig var landets økonomi ødelagt, og embedsmænd, der ikke har fået løn i flere måneder, bliver enten meget kreative i deres administration eller finder

Med Sovjetunionens sammenbrud gik jagen på det "brune guld" for alvor ind.

andet arbejde, hvilket for eksempel kunne være handel med nordmannsgran frø.

Med Sovjetunionens sammenbrud fulgte også en liberalisering og en vis handelsfrihed. Det medførte naturligvis hektisk aktivitet vedrørende frøindsamling, kontakt med udenlandske opkøbere og eksport. Motivet var meget klart, idet eksportprisen for 1 kg nordmannsgran frø modsvarede 2-4 måneders løn. Feberen vedrørende "det brune guld" rasede, og mange ville deltage i festen. På den måde blev der indsamlet frø fra områder, som ikke tidligere var kendte som frøkilder, og der herskede kaotiske tilstande vedrørende dokument- og papirgangen.

Op gennem 90'erne er de interne tilstande i Georgien blevet bedre. De borgerkrigs-lignende tilstande er i hovedparten af landet nu afløst af rimelig ro, men i de autonome provinser er der stadig uroligheder. Landets administration er ved at komme på fode, men der er lang vej igen, før vi kan sammenligne landets administration med vest-europæisk standard. Landets økonomi bliver kun langsomt bedre, og under-

grundsøkonomien samt korrupsion trives. Det er i dette lys, vi skal se de danske problemer med sikkerhed i herkomstcertificeringen.

Den danske herkomstcertificering

Plantedirektoratet under Fødevareministeriet styrer udstedelse af oprindelsesbeviser og foretager den efterfølgende herkomstkontrol med skovfrø og -planter. Grundlæggende bygger certificering af importerede frøpartier på udveksling af oprindelsescertifikater mellem landenes officielle myndigheder. Plantedirektoratet udsteder et dansk oprindelsesbevis på baggrund af eksportlandets oprindelsesbevis, og undersøger naturligvis, så vidt det er muligt, om dokumenternes form og indhold ser rigtige ud, men som bekendt er papir taknemmeligt.

På grund af de store uroligheder i Georgien overvejede Plantedirektoratet flere gange i begyndelsen af 90'erne at standse certificeringen, idet man vurderede, at det var et usikkert og kompliceret grundlag, det foregik på. Imidlertid valgte man at fortsætte som hidtil. Det skete til trods for, at der i Georgien har været – og til dels stadig er – kompetencestridigheder i central-administrationen. Det har været vanskeligt entydigt at pege på en georgisk kontrolinstans i stil med Plantedirektoratet, og dokumenternes og papirernes udseende har ofte ændret karakter. Samtidig har forskellige myndigheder og administrationsorganer på samme tid påberåbt sig enekompetence til papir- og certifikatudstedelsen. Det har været vanskeligt at gennemskue situationen i Georgien, men pres fra dele af frøbranchen har medført, at certificeringen er opretholdt.

Den danske certificering har således bygget på andre præmisser end de sædvanlige, og de usikre forhold medførte, at Plantedirektoratet fra 1993 indskrænkede sin certificering til kun at angive oprindelseslandet. Usikker-

Som producenter kan vi ikke leve med usikkerheden om, hvad der kommer i frøsekke.

heden vedrørende proveniensangivelsen har været for stor. Man indførte så samtidig muligheden for et tillægsbilag eller -tekst, hvor den danske importør kunne komme med supplerende oplysninger om oprindelseslokaliteten.

Herigennem blev der et større behov for, at planteskolerne og siden plantekøberne skulle etablere et tillidsforhold til leverandørerne.

I Plantedirektoratet var man klar over, at denne situation var uholdbar. Man tog derfor initiativ til at forhandle med de georgiske myndigheder om et mere fast system. Plante-

direktoratet besøgte Georgien i 1996, og ved dette møde blev der fastlagt nye rutiner vedrørende certificering. Man drøftede også ved denne lejlighed mulighederne for at indføre en kopi af reglerne i OECD ordningen. Efter dette møde var alle rimelig fortrøstningsfulde, men spørgsmålet er, om det

og efterfølgende plantekøber, en større sikkerhed for herkomsten, er i skrivende stund uvist, men intet skal være uprøvet.

Formålet med dette initiativ er at forbedre sikkerheden for, at dokumentationen i fremtiden vil stemme overens med nordmannsgran frøets oprindelse. 🌲

nye regelsæt kan holde til landets skrøbelige administration, når man tager undergrundsøkonomien i betragtning.

Hvad kan vi gøre fra dansk side?

De problemer, der rejser sig ud fra ovennævnte, har været drøftet i mange forskellige grupper igennem årene. Der er ikke fundet effektive løsninger til at standse den udbredte skepsis over herkomstcertificeringen af frø fra Georgien, og der eksisterer sikkert heller ikke nemme løsninger, da der er for mange eksempler på, at noget er galt. Dansk Juletræsdyrkerforening har derfor taget initiativ til at drøfte forholdene omkring frøimporten med Plantedirektoratet og de større organisationer indenfor skovbruget. Om det kan lykkes at få skabt systemer, der giver den enkelte frøkøber,

Grundstammer
 Løvtræer
 Skovplanter
 Blomstrende hække
 Grønne hække
 Bunddækkeplanter
 Nåletræer
 Pyntegrønt
 Juletræer
 Taks til hæk
 Thuja barrods til hæk
 Thuja i bakker/18 stk.

www.akkerup.dk
 mail@akkerup.dk

Tlf. 64 73 10 58
Fax 64 73 31 58

Akkerup Planteskole

5683 Haarby

Vi ekspederer fra dag til dag

De er velkommen til at rekvirere vores sortimentsliste

JYDELAND Portaltraktorer sparer mandetimer

Skovdykker - portaltraktor Børstegræs - 12 m Hækkeklipper - højde 0,5 m

Gangs Urok Ford - portaltraktor Skæringsgræs Slæbetraktor - 1000 liter pr. time

Verktøjsvogn - Juletræskoppe Gødningstraktor Rødderklipper

Jydeland Maskinfabrik A/S
 Drammelstrup · 8400 Ebeltoft · Tlf. 86 36 33 00
 Fax 86 36 39 33 · jydeland@jydeland.dk · www.jydeland.dk

Vi demonstrerer i din kultur (uanset vejr og vind)